

Incidenca raka v Sloveniji 1998 - novo letno poročilo Registra raka za Slovenijo

Patricija Ećimović, Vera Pompe-Kirn

Register raka za Slovenijo je v začetku letošnjega leta objavil novo redno letno poročilo z naslovom Incidenca raka v Sloveniji 1998. Namen letnih poročil je strniti in predstaviti podatke o vseh novih primerih raka v Sloveniji v enem letu, tako v celoti kot po posameznih regijah, bolnišnicah idr. Register raka za Slovenijo letna poročila redno objavlja od leta 1965, izhajala pa so tudi že v petdesetih letih. Poročila nastajajo vedno z določenim zamikom, ki je potreben za popolno zbiranje podatkov in natančno obdelavo. Tako letošnje poročilo predstavlja podatke o raku v Sloveniji za leto 1998.

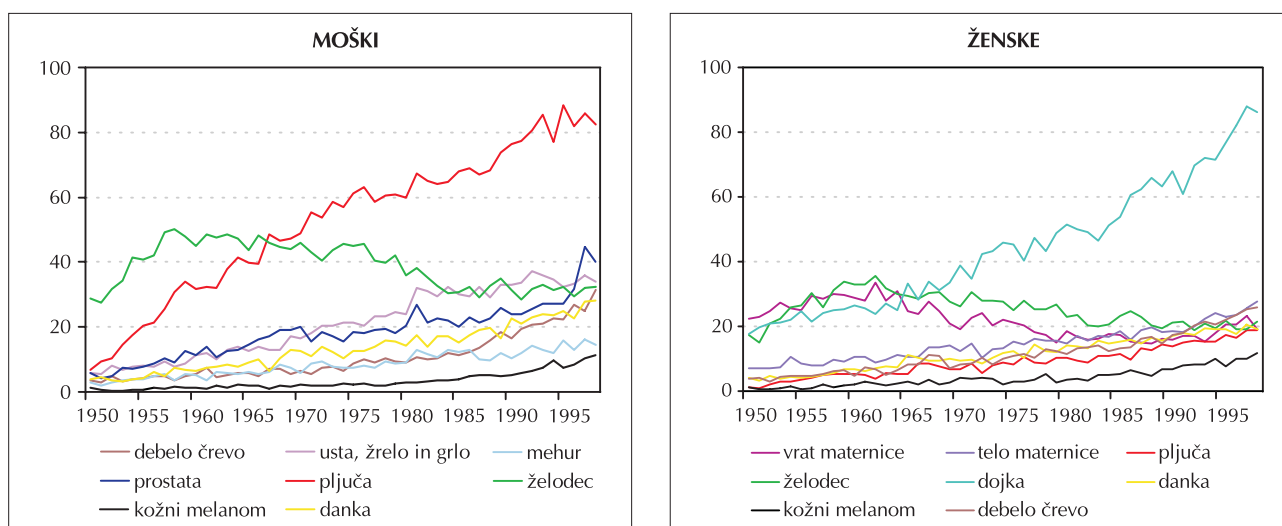
Jedro poročila sestavljajo standardne tabele o incidenci, prevalenci in umrljivosti za rakom. Tabele o incidenci nam povedo, koliko novih primerov posameznih vrst raka je bilo v Sloveniji v letu 1998 odkritih. Iz njih lahko izvemo, kateri raki so bili pogostejši, še posebej zanimive pa te številke postanejo, če jih primerjamo s preteklimi obdobji in tako ugotovljamo trend zbolelosti za posamezno vrsto raka. Vendar pa za to ni treba brskati po starih letnih poročilih Registra, saj so ti podatki na začetku poročila zajeti v bralcu lahko razumljivih grafi. Tako izvemo, da je bil v letu 1998 pri moških v Sloveniji najpogostejši pljučni rak, pri ženskah pa rak dojke. Nato ti dve vrsti raka poiščemo v grafu grobih letnih incidenčnih stopenj najpogostejših rakov po spolu in ugotovimo, da sta ti dve vrsti raka že vrsto let na prvem mestu (slika 1). V petdesetih letih in še v začetku šestdesetih pa je pri moških prednjačil želodčni rak, pri ženskah pa poleg želodčnega še rak materničnega vratu. Iz grafa lahko razberemo še pomembnejše dejstvo. Incidenca raka dojke

je stalno naraščala, kar velja tudi za rak v celoti. Incidenca pljučnega raka pa se je pri moških po letu 1995 končno ustalila.

Število vseh bolnikov z rakom v Sloveniji torej še narašča. V tabelah lahko najdemo podrobne podatke o tem, koliko novih primerov so v letu 1998 odkrili v posameznih bolnišnicah, vendar pa nam obremenjenost posameznih predelov Slovenije najlepše pokažejo zemljevidi povprečnih letnih incidenc izbranih vrst raka. Iz njih lahko na primer razberemo, da je želodčnega raka največ v Litiji, raka mehurja na Gorenjskem itd.

Nekoliko bolj razveseljujoče podatke nam posredujejo drobni grafi preživetja bolnikov z izbranimi vrstami raka. V grafi so prikazani podatki za želodčni in kožni rak, za rak jajčnikov in telesa maternice, rak mehurja in prostate ter za maligni melanom. Ti grafi kažejo, da se preživetje bolnikov s temi raki večinoma izboljšuje. Do neke mere lahko torej tako povečevanje števila novo odkritih rakov kot tudi izboljševanje preživetja bolnikov z rakom pripišemo boljši zdravstveni oskrbi v Sloveniji.

Novo letno poročilo Registra raka za Slovenijo torej ni le suhoparen skupek števil. Podatki, ki jih Register zbira, dopolnjuje in obdeluje, so podatki o ljudeh, ki so zboleli za rakom. Vendar pa nam predstavljeni v poročilu nudijo širšo predstavo o posamezni vrsti raka, kot jo dobimo zdravnik pri vsakodnevnem delu z bolniki. Omogočajo nam vpogled v dinamiko bolezni, morebitne povezave z dejavniki tveganja in nenazadnje tudi v uspešnost zdravljenja.

Slika 1. Groba letna incidenca izbranih rakov po spolu – Slovenija 1950-98.